

04/05/2022

Til Epidemiudvalget og sundhedsminister Magnus Heunicke

Vedrørende revision af epidemiloven som folketinget d. 27.2-21 har vedtaget skulle finde sted et halvt år efter ikrafttrædelsen af den nye epidemilov, som trådte i kraft 1. marts 2021.

Den 22. feb. 2022 sendte Oplysningsforbundet May Day en henvendelse til epidemiudvalget og til sundhedsminister Mogens Heunicke, hvor vi pegede på flere alvorlige mangler i epidemiloven vedrørende borgernes retssikkerhed.

Sundhedsminister Magnus Heunicke svarede os, at spørgsmålet om revision af epidemiloven ville blive taget op i april måned-22, men der er endnu ikke taget initiativ hertil! Vi finder dette stærkt kritisabelt set i lyset af, at flere eksperter i sundhedsret har givet udtryk for, at den nuværende epidemilov stiller borgerne meget dårligt sundhedsretligt.

Professor Helle Bødker Madsen, Københavns universitet, har forsket i sundhedsret det meste af sin karriere og var medlem af den ekspertgruppe, der granskede den første fase af corona-håndteringen samt den første historisk hastige ændring af epidemiloven i starten af epidemien. Hun mener, at det giver god mening at revidere loven nu. »Jeg synes ikke, at det er noget argument, at den nye lov ikke er brugt endnu. Det er netop et argument for at få gennemarbejdet de tvangsbestemmelser, som efter min opfattelse er særdeles indgribende,« siger hun.

Ekspertgruppen konkluderede efter hastevedtagelsen af loven, at "Konsekvensen blev en række problemer af retlig, herunder retssikkerhedsmæssig karakter." Det var netop den slags problemer, som skulle håndteres i den nye epidemilov af 27. feb. 2021; men regeringens nye version af loven, som af Magnus Heunicke fejlagtigt blev berømmet for at give borgerne den nødvendige retssikkerhed, blev igen lovbehandlet under så stort tidspres, at hverken politikere eller eksperter havde chance for at nærlæse loven.

Professor Helle Bødker Madsen har nu et år efter vedtagelsen nærstuderet epidemiloven, og hendes konklusion er, at borgerne er meget dårligt stillet retssikkerhedsmæssigt, og at loven bør laves om! Juridisk udtrykt er der "grundlæggende retlige betænkeligheder" på en række områder, som Helle Bødker Madsen har sammenfattet i 10 punkter i Ugeskrift for retsvæsen.

Her de 10 eksempler på retlige betænkeligheder, som Helle Bødker Madsen har fundet: (citeret i Jyllandsposten 12.4-2022 i artiklen: "Minister sagde det fem gange fra talerstolen")

1. I psykiatriloven og tvangsbehandlingsloven, der også åbner for indgreb mod borgerens vilje, fastslås i de allerførste paragraffer, at et af lovens formål er at sikre retssikkerheden. Men det er ikke nævnt med et ord i epidemiloven. Her står alene, at lovens formål er at »beskytte samfundet og enkeltpersoner« mod farlige sygdomme. Helle Bødker Madsen undrer sig over, hvorfor retssikkerheden ikke er prioriteret i den danske epidemilov. Det er den i Norge.

2. Epidemiloven fastslår, at indgreb ikke kun kan iværksættes over for borgere, som faktisk er konstateret smittet med en farlig sygdom, men også over for folk, der »formodes« at kunne være smittet. Det er så »betænkeligt« og »uklart«, skriver Helle Bødker Madsen, at der principielt ikke er nogen grænser for, hvornår en person kan siges at være formodet smittet.
3. Paragraffen om tvangsundersøgelse er også »upræcis«. Det kan dække over en podning i halsen, men lovens ordlyd er så grænseløs, at det også kan »omfatte indgreb som f.eks. kikkertundersøgelser og biopsier, der kan være forbundet med fare«, skriver Helle Bødker Madsen.
4. Samme problem gælder ift. tvangsbehandling, som er så »uklart« defineret, at »der er i princippet ikke er nogen grænser for, hvad man kan blive udsat for efter lovens ord«. Helle Bødker Madsen nævner uprøvet medicin og operative indgreb som eksempler. Til sammenligning præciserer psykiatriloven, at der kun må bruges »afprøvede lægemidler i sædvanlig dosering og med færreste mulige bivirkninger«.
5. I epidemiloven kan tvangstiltag besluttes af en »sundhedsperson«, men som Helle Bødker Madsen noterer, behøver sådan en person ikke at være sundhedsfagligt uddannet. I andre regelsæt skal så vidtgående en beslutning tages af en læge.
6. Hvis en psykisk syg borger tvinges til indlæggelse eller behandling, skal der ifølge psykiatriloven findes en partsrepræsentant, der kan varetage borgerens interesser. Det står der intet om i epidemiloven.
7. En tvangsprotokol skal ifølge psykiatriloven føres for at sikre dokumentation til en mulig, senere klagesag. Det står der intet om i epidemiloven.
8. Med psykiatriloven skal borgere skriftligt og mundtligt underrettes om, hvad der skal ske og hvorfor, før tvang kan sættes i værk. Det står der intet om i epidemiloven.
9. Ved tvangsmedicinering skal der ifølge psykiatriloven gives en betænkningstid, så borgeren kan overveje at give samtykke. Det står der intet om i epidemiloven.
10. I tvangsbehandlingsloven står tydeligt, at hvis en borger skal indlægges med magt, så skal civilklædte betjente stå for det. Bilen skal så vidt muligt også være civil. Det står der heller intet om i epidemiloven. Kun at »den mest skånsomme foranstaltning« skal anvendes, hvis det er muligt.

Sammenfattende konkluderer professor Helle Bødker Madsen, at retssikkerheden »kommer i anden række« i epidemiloven, at loven stiller borgerne »dårligere retssikkerhedsmæssigt« ift. sammenlignelige regelsæt, og at der er »grundlæggende retlige betænkeligheder på en række punkter«.

»Samlet set betyder dette, at borgernes retssikkerhed ikke kan antages at være tilstrækkeligt tilgodeset efter epidemiloven,« skriver hun i Ugeskrift for Retsvæsen.

Herunder gør May Day yderligere opmærksom på nogle paragraffer med manglende retssikkerhed vedr. "enkeltpersoner," som i epidemiloven er underlagt tvangsbestemmelser uden klageadgang.

Om klageadgang ifølge epidemiloven: **Kapitel. 5. "Foranstaltninger over for enkeltpersoner," får i særlig grad alarmklokkerne til at ringe, fordi individets retsstilling her sættes helt ud af kraft.** Styrelsen for

Patientsikkerhed kan nemlig efter § 14, Stk.1 tvangsindlægge, tvangsundersøge, tvangsbehandle og tvangsisolere en formodet smittet borger med "en alment farlig" eller "samfundskritisk sygdom" i maksimalt 4 uger," som efter stk. 2 imidlertid kan forlænges med op til 4 uger ad gangen. Altså reelt på ubestemt tid og uden klageadgang! Hvilket er helt utilstedeligt!

Hvis man er psykisk syg eller har begået en kriminel handling, kan man med en dommerkendelse blive tilbageholdt på ubestemt tid. Men at indføre en sådan bestemmelse for fysisk sygdom og tilmed uden klageadgang er både absurd og i strid med menneskerettighederne. Stk. 2 bør derfor fjernes fra loven!

§ 12, Stk. 4. i epidemiloven siger ganske vist, "at foranstaltninger efter dette kapitel skal efterprøves af Styrelsen for Patientsikkerhed, henholdsvis 3, 10, 20 og 30 dage efter at foranstaltningen er iværksat, for at påse om betingelserne for foranstaltningen fortsat er opfyldt."

Men hvis en person er uenig i den tvungne tilbageholdelses årsag eller længde, og derfor mener, at staten begår overgreb mod hans/hendes frihedsrettigheder, har et demokratisk samfund en forpligtelse til at sørge for en klagemulighed ved en anden instans.

Vi gør opmærksom på, at der i den indtil januar 2021 gældende epidemilov var klageadgang til domstolsprøvelse for de nævnte tvangsforanstaltninger, og at det er sandsynligt, at politikerne på grund af hastebehandling af den nye epidemilov nr. 285 af 27/02/2021 slet ikke var klar over, at Sundhedsministeren havde fjernet den tidligere klageadgang til domstolsprøvelse af tvangsindlæggelse, undersøgelse, tvangsbehandling og isolation, som alle har karakter af frihedsberøvelse, i den ny epidemilov!

Det fremgår nemlig af den ny epidemilovs næstsidste paragraf, § 75 stk. 1 og stk. 2, at klagemulighed efter "lov om klage og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet" er sløjftet! Det vil sige, at klager over den fysiske tvang og tilbageholdelse hverken kan behandles af "Styrelsen for Patientklager" eller af "Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn. Og dermed er sundhedsvæsenet og staten helt friholdt fra ansvar, hvis en patient skades under disse tvangsforanstaltninger!

Epidemiloven har nu udelukkende klageadgang for besøgsrestriktioner på f.eks. plejehjem og hospitaler. Og som Ældresagen skriver i sit høringsvar af 4. jan. 2022, er denne klageadgang tilmed kompliceret og svær at finde rundt i! Den oprindelige epidemilov fra 1980 havde domstolsprøvelse for de nævnte tvangsregler for enkeltpersoner.

Vi henstiller derfor til politikerne og til Sundhedsministeren, at domstolsprøvelse og klageadgang for de nævnte tvangsregler bliver genetableret i den nuværende epidemilov, Lov nr. 285 af 27/02/22;

I oplysningsforbundet May Day mener vi, at den nuværende epidemilovs indgribende foranstaltninger i forhold til en alment farlig sygdom er helt ude af proportion! Almindelig influenza kan komme under den betegnelse, og vi har set under Covid-19 pandemien, at strenge restriktioner er blevet indført, selv om sygdommen ikke har været specielt farlig eller dødelig – og så i givet fald måske kun for en lille del af befolkningen. Har sygdommen været samfundskritisk? Vores vurdering er, at det snarere er de pålagte restriktioner, der har været samfundskritiske, og vi er meget bekymrede ved udsigten til, at en regering med den nuværende epidemilov får så stærke våben i hænde, at den uden videnskabeligt belæg, og uden foregående drøftelse med folketinget, kan lukke samfundet og indføre tvangsforanstaltninger.

Vi opfordrer derfor politikerne til at handle på professor Helle Bødker Madsens grundige analyse af den nye epidemilov, som har afsløret at borgerne er meget dårligt stillet retssikkerhedsmæssigt. Professor i kriseret ved Københavns Universitet Kristian Lauterbach er enig i, at lovgivningsprocessen vedr. epidemiloven har

været forhastet og rodet. Han tror ikke, "at konsekvenserne af epidemilovens meget vidtrækkende bestemmelser, som nu også vil gøre det muligt at pålægge potentielt tusindvis af mennesker at isolere sig, har stået klart for politikerne," da den nye epidemilov af 1. marts 2021 igen blev vedtaget under stort tidspres. (Jyllandsposten 17/01/2021 "Festgæster og fodboldfans kan tvinges i isolation.")

For borgernes retssikkerheds skyld og af hensyn til hele samfundets trivsel opfordrer vi til, at epidemiloven bliver revideret nu før sommerferien, hvor man er ude af corona-krisen og i fred og ro kan afbalancere lovens stærke og svage sider.

Hvis revisionen ikke foretages nu, og covid-19 af uransagelige grunde vågner af sin tornerosesøvn, så risikerer Danmark igen at havne i en paniksituation, hvor der ikke længere er fred og overblik til at sikre borgernes retstilstand ifølge epidemiloven. Det vil ikke være fair overfor befolkningen!

På bestyrelsens vegne

Birthe Kjærgaard og Mads Wedel-Ibsen
Hydevadvej 12, Hønkys, DK-6230 Rødekro
www.mayday-info.dk